

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Nc/6/2021
Identifikačné číslo spisu: 1118207599
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1118207599.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu RNDr. Y. S., bytom E. XX, XXXXX X., P., P.O.BOX č. XXXX, proti žalovaným: Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, a spol., o žalobe proti diskriminácii v zmysle zákona č. 365/2004 Z.z., vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9C/11/2018, o námietke zaujatosti vznesenej žalobcom voči sudcom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8NcC/13/2021, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jana Vlčková, JUDr. Ondrej Krajčo, JUDr. Monika Holická
n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8NcC/13/2021 (spor Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 9C/11/2018).

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bola dňa 23. septembra 2021 predložená námietka zaujatosti podľa § 54 ods. 1 CSP v súvislosti s rozhodovaním Krajského súdu v Bratislave o námietke zaujatosti podanej voči sudcom Okresnému súdu Bratislava I z 24. mája 2021, ktorú podal žalobca 24. mája 2021 aj voči všetkým sudcom Krajského súdu v Bratislave. V nej poukazuje na to, že na Okresnom súde Bratislava I a Krajskom súde v Bratislave vládne apartheid a korupcia, sudcovia týchto súdov ho z dôvodu jeho štátnej príslušnosti alebo jeho fyzických charakteristík diskriminujú, chýbajú zákony, odmietajú elektronické podania, odstraňujú dokumenty zo spisov, nedoručujú súdnu poštu, odstraňujú dôkazy, podvádzajú s procesnými úkonmi, dohovárajú sa medzi sebou a so stranami ako proti nemu postupovať a ignorujú nielen právo EÚ ale aj medzinárodné zmluvy, ku ktorým sa Slovenská republika zaviazala. Ďalej namieta, že v rozpore s medzinárodnými povinnosťami a záväzkami Slovenskej republiky skorumpovaní sudcovia Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave okrem uplatňovania štátnej diskriminácie a apartheidu voči žalobcovi aj kolaborujú so zločincami, čím mu znemožňujú uplatňovanie jeho nárokov na odškodnenie a kompenzáciu za ujmy v tomto cezhraničnom konaní o náhrade škody spôsobenej korupciou a extrémistickými zločinmi proti ľudskosti vykonanými zločineckou extrémistickou organizáciou žalovanou v konaní. Predsedovia Krajského súdu v Bratislave a Okresného súdu Bratislava I opäť podľa žalobcu potvrdili, že sa od roku 2018 nič nezmenilo a oni sami, tak ako aj ich sudcovia, naďalej trpia

národnostnými a rasovými predsudkami, vlastnou korupciou a väzbami na mafiu a zločincov, spolu s ostatnými sudcami, ktorí rozhodujú vo veciach, v ktorých majú vlastné záujmy k predmetom a účastníkom sporov.

2. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o námietke zaujatosti voči sudcom Okresného súdu Bratislava I konajúceho vo veci.

3. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

3.1. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2021 má v danej veci rozhodnúť senát 8Co zložený z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vlčkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickéj.

3.2. Predsedníčka senátu 8Co JUDr. Jana Vlčková a členovia senátu 8Co JUDr. Ondrej Krajčo a JUDr. Monika Holická, ktorí majú rozhodovať o námietke zaujatosti žalobcu, vo vyjadrení k námietke zaujatosti uviedli, že k stranám sporu ani k ich zástupcom nemajú žiaden vzťah, ktorý by bol spôsobilý ovplyvniť procesný postup vo veci či výsledok rozhodovania o podanej námietke zaujatosti. Nemajú žiaden vzťah k prejednávanej veci brániaci o námietke nezávisle a nestranné rozhodnúť a nemajú ani právny či iný záujem na výsledku rozhodovania.

4. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

5. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. z 1. septembra 1992 v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavy“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

6. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

7. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a/ k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

8. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

9. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania, buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu (veci) pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu (veci) pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby

na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu (veci) pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

10. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno iba výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezáujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) a napokon aj na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu.

11. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

12. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08). Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú

povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

13. Nezávislosť je najdôležitejšia vec justície. Nezávislosť súdnej moci je prejavom jej funkčnosti. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom, a to jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, nezávislosť vo vzťahu k vedeniu a kolektívu súdu.

14. Existencia oprávnených pochybností o nestrannosti sudcu závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybnosti o nestrannosti sudcu (pozri Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce, určujúce je to, či sa môže táto obava považovať za objektívne oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

15. Z judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podradiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, či sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní disponuje.

16. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti stranou sporu vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jej osobný subjektívny názor, domnienka alebo úvaha. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti namietajúceho o objektívnom a nestrannom rozhodovaní sudcu, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že strana pochybuje o objektívnosti sudcu. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdý, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

17. Sudca je predstaviteľom súdnej moci. Pri výkone svojej funkcie je nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia (čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísiadiciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu.

18. V danom prípade žalobca odôvodnil námietku zaujatosti poukazujúc na ich národnostné a rasové predsudky, korupciu a väzby na mafiu a zločincov, spoluprácu so sudcami, ktorí rozhodujú vo veciach, v ktorých majú vlastné záujmy k predmetom a účastníkom sporov. Rovnako namietajú ich nesprávny procesný postup a manipuláciu s konaním.

19. Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že nemožno prisvedčiť dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalobcom voči predsedníčke senátu 8Co Krajského súdu v Bratislave a jeho členom. Samotný názor žalobcu nemôže bez ďalšieho zakladať dôvod pre legitímne obavy z ich nestranného a nezaujatého rozhodovania. Z vyjadrenia predsedníčky senátu 8Co JUDr. Jany Vlčkovej a členov senátu 8Co JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej vyplýva, že k stranám sporu ani k ich zástupcom nemajú žiaden vzťah, ktorý by ich vylučoval z prejednávania a rozhodovania veci. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach, ktoré však predložené

anonymné podanie nesplňa. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí. Dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle § 49 ods. 3 CSP nie sú ani okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

20. Senát 7C najvyššieho súdu nezistil reálnu existenciu takých okolností objektívnej povahy, ktoré by v zmysle § 49 ods. 1 CSP odôvodňovali vylúčenie predsedníčky senátu 8Co JUDr. Jany Vlčkovej a členov senátu 8Co JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8NcC/13/2021 a preto podanej námietke zaujatosti nevyhoviel.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.